

**ORTHODOXE KERK
TE LEUVEN
1923 – 2013**

Deze brochure verschijnt met de zegen van Zijne Hoogwaardigheid Monseigneur Simon, aartsbisschop van Brussel en België naar aanleiding van het 90 jarig bestaan van een orthodoxe gemeenschap te Leuven en het 10 jarig jubileum van de oprichting aldaar van de parochie van de H.Apostel en Evangelist Mattheüs.

+++

Het fotomateriaal is afkomstig uit de persoonlijke archieven van A.Troiepolsky, A.Konovaloff en A.Kliatchkine.

++++

Op de kaft vindt men de ikonen van Grootmartelaar Georgios, Martelares Tatiana, en van de H.Serafim van Sarov en Apostel en Evangelist Mattheüs, patroonheiligen van de kerk op diverse tijdstippen.

++++

*tekst: Vitaly Koissin
vertaling: Alexander Konovaloff
oktober 2013*

Een eerste orthodoxe gemeenschap te Leuven is ontstaan in het begin der jaren 20 van vorige eeuw, toen een behoorlijk grote groep Russische studenten aan de Katholieke Universiteit is gaan studeren. Het ging hier zowel om jongere vluchtelingen als om officieren van het Witte Leger die hun studies wilden voortzetten, onderbroken door de wereldoorlog en de burgeroorlog in Rusland. Zij werden geholpen door diverse caritatieve instellingen, waaronder het fonds "l'Aide belge aux Russes", opgericht in 1921 door kardinaal Mercier (1851-1926), aartsbisschop van Mechelen. Op zijn verzoek werden quota's vastgesteld voor plaatsen in katholieke onderwijsinstellingen. Studiebeurzen werden toegekend en een studentenhuis zag het levenslicht aan de Rijschoolstraat 12.

Een eerste groep van 8 man werd aan Universiteit ingeschreven in december 1921; begin 1923 waren het er reeds een vijftigtal. Kardinaal Mercier volgde aandachtig de noden van de studenten en vertoonde veel sympathie voor de 'Witte' emigranten überhaupt. De emigrantenmiddens van hun kant spraken met veel lof over de primaat: "U heeft de Russische ziel begrepen en naar waarde geschat, daar waar bij de Europese volkeren slechts onverschilligheid heerst."

Een preciese datum vaststellen voor het ontstaan van een orthodoxe gemeenschap te Leuven is moeilijk.

Bezoek van Kardinaal Mercier aan het Fonds "l'Aide Belge aux Russes" te Leuven. 19 juni 1923.

Men kan de wintermaanden 1922-1923 aannemen, toen vader Pëtr Izvolsky, rector van de Russische ambassadekerk te Brussel, tweemaal Leuven heeft bezocht om er in het studentenhuis de Goddelijke Liturgie te celebreren. Hoogstwaarschijnlijk hebben gedurende verschillende jaren de erediensten plaats gehad in een van de lokalen van het studentenhuis, niet zo vaak, een beetje zoals een aalmoezenier aan het front zou celebreren.

In 1927 werd door de studenten de H.Tatiana-groep opgericht waarin kerkgeschiedenis, geschiedenis van de eredienst en liturgische koorzang werden bestudeerd. Zeer waarschijnlijk is er binnen die groep het idee ontstaan van regelmatige erediensten.

Met zekerheid kan men slechts vanaf 1928 spreken van een orthodoxe parochie te Leuven, toen de emigranten een kapel hadden ingericht in het gebouw van het studentenhuis (rechtvleugel, 1ste étage) aan de Rijschoolstraat 8, aansluitend aan het actuele complex van Tweebronnen.

In 1930 werd vader Georgi Tarasov (1893-1981), rector van de parochie van de HH.Georgios (patroonheilige van het Russische leger) en Tatiana (patroonheilige van de studenten). Men herinnert zich vader Georgi als een “schitterende, zachtmoedige en kuise zielenherder; zijn

v. Georgi Tarasov op bezoek bij de familie Konovaloff in de Dekenstraat. Staande: A. Konovaloff, K. van Staveren, J. Voitsekhovski, E. Bogaart, V. Ostapenko., circa 1940.

echtgenote heeft zich ook totaal gegeven aan Christus en aan de Kerk.” Omdat hij sinds 1930 ook rector was te Gent, werden de erediensten om beurte opgedragen in beide steden.

Medio de jaren 30, tengevolge van de economische crisis en van de uitputting van het studiebeurzenfonds, is het aantal Russische studenten sterk verminderd. Ook de bezetting in mei 1940 heeft sporen nagelaten en de parochie is feitelijk opgehouden te bestaan.

Na de oorlog merkt men een duidelijke heropleving dankzij een “tweede migrantengolf”, overwegend jongere D.P.'s uit de USSR.

Voor het eerst ziet men te Leuven twee orthodoxe parochies, waarvan de laatste vluchtelingen uit Bjelorusland verenigde.

Maar, zoals eerder gebeurd was met de “eerste migrantengolf”, gaat na ca. 10 jaar ook het aantal nieuwe studenten-vluchtelingen sterk achteruit. In 1960 is de Russische gemeenschap herleid tot een minimum, terwijl de Bjelorussische parochie ophoudt te bestaan.

De Russische parochie blijft wel in leven, maar telt nog nauwelijks 20-25 personen, waaronder ook Grieken en Vlamingen.

Mede door verschillende veranderingen van locatie werd het parochiale leven steeds minder actief en bestond de gemeenschap in 1983 nog slechts uit 10 man. De gemeenschap viel uiteen en gedurende 20 jaar werden te Leuven geen orthodoxe erediensten meer gecelebreerd.

De Nieuwe Parochie

In de jaren 90 komt er een nieuwe golf migranten uit Oost Europa naar België en ook naar Leuven. Er waren weer nieuwe orthodoxe studenten aan de

K.U.Leuven. Premisse voor een heropleving van een gemeenschap, alhoewel in de beginne de orthodoxe Levenaars de voorkeur gaven aan Brussel, en later ook Antwerpen.

Een eerste poging werd gedaan door Olga Kasjanenko op aanraden van diaken Alexander Koerjatkin. Met diens hulp heeft zij een verzoekschrift opgesteld op naam van Simon Isjoenin, aartsbisschop van Brussel en België, om oprichting van een parochie. Handtekeningen werden verzameld. Zij heeft na een eredienst in Antwerpen de petitie aan Vladyko overhandigd, gedateerd 7 december 2002.

Zomer nadien, zonder weet van het initiatief van de eerste groep, hebben enkele orthodoxen, overwegend Belgen, een poging gewaagd de gemeenschap te heroprichten (Victor Joedin, Judith Hermans, Michael Lomax, Bert Gentbrugge e.a.) Begin oktober 2003 hebben V.Joedin en M.Lomax om audiëntie bij Mgr. Simon verzocht en hem zijn zegen gevraagd om oprichting te Leuven van een "gebedsgroep", waarop de aartsbisschop, zich de vorige petitie herinnerend, zijn zegen gaf tot de onmiddellijke heroprichting van een volwaardige parochie. Beide groepen hebben zich verenigd, wat ab initio aan de parochie een internationaal karakter heeft gegeven.

Enige tijd hebben diaken Alexander Koerjatkin en Victor Joedin gespendeerd aan het zoeken van een locatie. Diaken Alexander Koerjatkin had zich tot de Leuvense Roomse deken gericht en die had voorgesteld om gebruik te maken, op zaterdagen, van de kerk van het voormalige Fransiscanenklooster aan de Tiensestraat 78.

In de toekomst heeft diaken Alexander verschillende lectors opgeleid, koorzangers aangemoedigd en heeft überhaupt veel bijgedragen tot de heropleving van het parochieleven. Het dient benadrukt dat hij tot de weinige zgn.oude Russische emigranten behoorde die verleden en heden hebben kunnen verbinden. In zijn jeugd jaren (1950-1960) was hij met zijn ouders een trouwe bezoeker van de plaatselijke orthodoxe kerk.

De Goddelijke erediensten hernemen dus op 29 november 2003. In aanwezigheid van ca. 150 leken en meer dan 10 concelebranten uit gans België, heeft Mgr. Simon de Goddelijke Liturgie gecelebreerd. Het feit dat die dag, althans volgens de zgn. oude stijl, de herdenkingsdag is van de heilige apostel en evangelist Mattheus, wordt beschouwd als een teken van hoger, en hij is verkozen geweest tot hemelse beschermheer van de parochie. De kerk beschikt over een deeltje van zijn relikwieën, een schenking aan de parochie van archimandriet Thomas (Jacobs).

Mgr. Simon en diaken Alexander Koerjatkin, 2004.

Paul Ivanoff en v. Alexander Yavarouski, 2007.

In het begin was Mgr. Simon zelf celebrant, zowat 3 à 4 maal per maand, met diaken Alexander Koerjatkin. De eerste maand kwamen er zangers uit Antwerpen. Die hebben een koor helpen oprichten. Koorleidster werd Judith Hermans.

Op 30 mei 2004 werd priester Alexander Yavarouski tot rector benoemd. Hij celebreerde voordien te Antwerpen. In augustus 2004 vond de parochie onderdak in de kapel van het voormalige Latijns-Amerikaans college, aan de Tervuursestraat 56. Deze locatie, die inmiddels eigendom was geworden van de KUL, werd gevonden dankzij diaken Alexander. Na een ontmoeting van Mgr. Simon met de beheerder van de universitaire gebouwen, werd besloten tot ondertekening van een huurovereenkomst.

Op 20 november 2004 werd de eerste verjaardag van de parochie herdacht. Na de Goddelijke Liturgie en de gebruikelijke felicitaties, werd vader Alexander door Mgr. Simon met de kamilavka beloond omwille van diens trouwe diensten aan God's Kerk. “Ik sta verbaasd” zo begon de aartsbisschop zijn homelie, “voor twee zaken: de pracht van de kerk en hoe schitterend vandaag het koor heeft gezongen.”

De door de aartsbisschop aangeduide kwaliteiten van het koor hebben het overigens snel toegelaten buiten de Liturgie ook de Vespers te zingen. Heden ten dage

worden de erediensten met regelmaat gecelebreerd, op zaterdagen (Vespers) en zondagen (Goddelijke Liturgie), en daarenboven tweemaal maandelijks op vrijdagen (Akathistos). De liturgische talen zijn kerkslavisch, Nederlands en Engels. Sommige gezangen klinken in het Grieks, Georgisch en Roemeens.

Op 16 juli 2005 werd op de vergadering van de H.Synode te Moskou de Leuvense gemeenschap officieel opgenomen in de Russische Orthodoxe Kerk. Op 5 februari 2009, na een zeer lange administratieve procedure, werd zij officieel erkend door de Vlaamse Gemeenschap.

Het jaar 2010 werd bijzonder vreugdevol. Op 5 april, Paasmaandag, heeft Mgr. Simon na de Goddelijke Liturgie vader Alexander tot aartspriester verheven.

Op 13 november, werd een van de oprichters van de parochie, nl. Victor Yudin tot lector gewijd en lector Igor Lutsjko tot diaken. Diezelfde dag schonk aartspriester Siluan Ossiel aan de parochie een deeltje der relikwieën van de heilige Siluan de Athoniet, die zo bijzonder door de Europese orthodoxen wordt vereerd.

Een andere belangrijke gebeurtenis was de wijding van nieuwe ikonen voor de ikonostas, werk van de zusters van het klooster in Essex (UK).

Uiteindelijk heeft Mgr. Simon op 25 december, dag van de Geboorte van Christus, lector Victor Yudin tot diaken gewijd.

De parochie telt ongeveer 50 vaste leden, hoofdzakelijk nieuwe emigranten uit Rusland en voormalige republieken van de SU, maar ook rasechte Belgen en mensen van diverse nationaliteit, studenten of werknemers in Leuven en omstreken.

Clerus en vele parochianen nemen actief deel aan de jaarlijkse zomerkampen voor orthodoxe jongeren en aan de taken van Orthodoxe Jeugd België. Diaken Victor Yudin is ook catechismusleraar in enkele Vlaamse scholen en ook is het hij die haast maandelijks catechetische lezingen houdt voor volwassenen. We merken hier een geestelijk verwantschap tussen de nieuwe gemeenschap en de gemeenschap die nu haast een eeuw geleden in een studentenmidden was ontstaan.

Literatuur

- Leon van der Essen. Le cardinal Mercier et les Russes. l'Aide Belge aux Russes. Ceuterinck-Louvain, 1924.
- N.Bieliavsky. Le cardinal Mercier et l'e'migration russe en Belgique // Irénikon LXXVI, 2003.
- Coudenys Wim. Leven voor de Tsaar. Russische ballingen, samenzweerders en collaborateurs in België. Leuven, Davidsfonds, 2004.

De kapel van het voormalige Latijns-Amerikaans College, in 2004 (boven) ook in 2011 (beneden).

Contact

Rector : Aartspriester Alexander Yavarouski
Lange Ridderstraat 3, 2800 Mechelen

Tel.: (0)498 83.45.56

E-mail : aliaksandr.yavarouski@pandora.be

Diaken : Victor Yudin

Tel.: (0)486 75.17.92

E-mail : vicyudin@yahoo.com

Adres van de kerk : Tervuursestraat 56, 3000 Leuven

WWW : leuven.orthodoxy.ru